

ІНФРАСТРУКТУРА ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

© Савіна Н.Б., 2009

Відповідно до потреб ринку логістики та сутності логістичної послуги наведена функціональна структура логістичних процесів економічної діяльності та їх організаційна структура. У статті ідентифіковані інформаційні та фінансові потоки як необхідні складові інфраструктури логістичних систем.

The functional structure of logistics processes of economical activities and their organized structure is given in accordance with the requirements of the logistics markets and the assemes of the logistic sservices. Informational and financional streeams required necessary as infrastructural systems are identifid in this article.

Вступ. Логістичний бізнес в Україні – один із наймолодших, можливо, тому один із найризикованіших. Цей ринок характеризується як дефіцитом кваліфікованих спеціалістів, так і дефіцитом професійних складських приміщень, незважаючи на розвиток торгівлі, для якої складування є одним з обов'язкових етапів. Незважаючи на попит на ринку професійної складської нерухомості, він ще далекий від заповнення, також значної конкуренції на ньому немає.

У цьому сегменті переважають такі ризики, як законодавчі, технічні, кон'юнктурні, управлінські, концептуальні, якими необхідно керувати задля їх мінімізації.

Аналіз останніх досліджень. Аналіз останніх досліджень стану логістичного ринку загалом та ринку складської нерухомості зокрема, присвячений питанням сутності та структури логістичних послуг, ефективності його функціонування. Саме ці питання висвітлюються в роботах Бауерсокса, Є. Крикавського, С. Кубіва, Ю. Пономарьової, Н. Чухрай та інших. Зміна тенденцій як світового господарства, так й господарства України передбачає детальніше дослідження зазначених питань логістики в системі загальної економічної діяльності.

Методика досліджень. На сучасному етапі слід виділити такі тенденції ринку логістичних послуг України:

- мінімізація витрат, пов'язаних з транспортуванням, зберіганням, переупакуванням, митним документооборотом призводить до актуалізації менеджменту та маркетингу що, своєю чергою, призвело до підвищення попиту на логістичні послуги та складську нерухомість;
- підвищення попиту на якісні логістичні послуги. Критеріями якості є надійність та безпека зберігання, ретельний облік товару, точна та оперативна інформація про товар, високий сервіс, конкурентні ціни на послуги;
- зростаюча роль інформаційних технологій в управлінні логістичними ланцюгами, підвищення вимог до систем обліку і управління;
- зниження витрат виробників за рахунок логістики та строків між етапами виробництва та споживання.

Негативним впливом на розвиток ринку логістичних послуг є незадоволеність попитом на складські приміщення та недостатньо розвинена транспортна інфраструктура, а також нестача кваліфікованих кадрів у галузі логістики. Саме це і актуалізує питання правильної організації та функціонування логістичної інфраструктури.

Постановка завдання. Метою дослідження є виділення основних особливостей логістичної інфраструктури, а також визначення функціональної та організаційної структури логістичних процесів економічної діяльності.

Результати досліджень. Враховуючи сутність понять логістики та логістичної послуги як основного критерію виділення логістичної інфраструктури, слід виділити наступне.

Логістична послуга – це діяльність, спрямована на задоволення потреб споживача шляхом постачання необхідного товару в необхідній кількості, в необхідному місці, у визначений час за мінімально можливою ціною [1]. Все це дає можливість виділити такі складові логістичного процесу економічної діяльності.

Споживач в результаті об'єктивного функціонування формує певні потреби на послуги та товари. Наявність потреби викликає необхідність пошуку шляхів задоволення потреби і формує на цій основі попит на товар або послуги.

Логістична структура, досліджуючи попит і пропозицію на товари і послуги, здійснює накопичення відповідного товару, його складування та зберігання і задовольняє попит шляхом доставки товару до відповідного споживача у визначений термін у певній кількості і якості за мінімальною ціною.

На відміну від класичної ринкової технології, коли споживач сам звертався на ринок і шукав товар або послугу, логістична ринкова інфраструктура шляхом дослідження ринку оптимізує процес задоволення потреб. При цьому є можливість скоротити затрати на зберігання, транспортування та реалізацію товару, забезпечивши відповідний прибуток при мінімальних фінансових та фізичних затратах споживача. Іншими словами, класична ринкова інфраструктура містила лише два структурні елементи – „споживач” та „продавець”.

При цьому класична ринкова інфраструктура була саморегульованою за рахунок зв'язку між попитом та пропозицією, а рівноваги досягали стохастично, без врахування значної кількості факторів, що існували на ринку.

Логістична інфраструктура відрізняється тим, що до ринкового середовища вводиться логістичний або розподільчий центр, який завдяки інформаційним та фінансовим потокам трактується не тільки як регулюючий елемент, а й може оптимізувати процес зрівноваження між попитом та пропозицією. При цьому процес зрівноваження ринку зі стохастичного переходить в керований, що слід вважати раціональнішим, ніж при класичній ринковій технології.

Отже, логістична інфраструктура логістичних процесів матиме елементи, зображені на рис. 1.

З наведеної схеми видно, що логістична ринкова структура стає замкненою з прямими та зворотними зв'язками. Саме наявність цих зв'язків дає можливість не тільки стабілізувати шляхом контролінгу, а й оптимізувати ринок послуг.

Тобто, в структурі процесів логістичної діяльності слід зазначити такі складові.

Процеси дослідження відповідають сегменту ринку з метою визначення потреб на товари і послуги.

Процес дослідження джерел наявності товару або послуг.

Оцінювання співвідношення між попитом та пропозицією на товар або послуги та доцільності логістичної діяльності на цьому сегменті ринку.

Накопичення товару шляхом отримання від джерел товарів.

Складування товару, що накопичується, та його зберігання у відповідних умовах.

За наявності потреби транспортування відповідної кількості товару на місце реалізації.

Реалізація попиту споживача шляхом передачі і отримання відповідного прибутку за надані товари або послуги.

На основі цих складових логістичного процесу економічної діяльності формується як функціональна, так і організаційна структура логістичної системи.

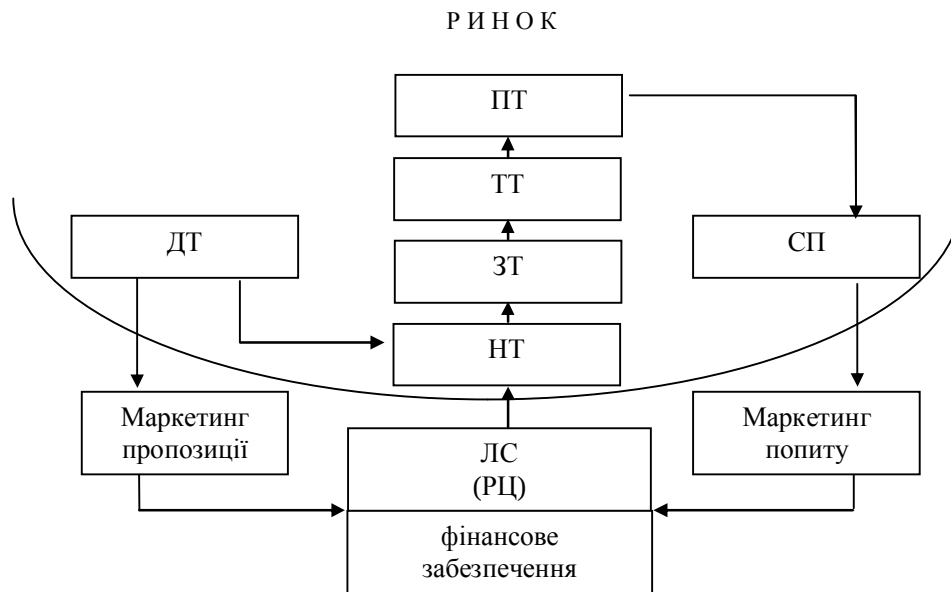

Рис. 1. Структура логістичних процесів економічної діяльності: ЛС – логістична структура, або РЦ – розподільчий центр; ДТ – джерело товару; СП – споживач; НТ – накопичення товару; ЗТ – зберігання товару; ТТ – транспортування товару; ПТ – передача товару

У функціональному плані логістична система повинна містити:

інформаційно-аналітичні функціональні ланки, які формуватимуть інформаційні потоки і визначатимуть критерії, що характеризують стан сегмента ринку;

логістична керуюча ланка передбачає відповідний аналіз управління, який на основі внутрішніх інформаційних потоків формує як стратегію, так і тактику логістичної діяльності загалом та визначає завдання кожної із функціональних ланок;

функціональна ланка зберігання товару містить склади та персонал, що забезпечує відповідні умови зберігання накопичуваного товару;

функціональна ланка транспортування забезпечує своєчасну доставку товару з мінімальними транспортними затратами на засадах оптимізації перевезень;

функціональна ланка передачі товару, яка забезпечує передпродажну підготовку товару та передання його споживачу з метою отримання доходу;

фінансова функціональна ланка, яка забезпечує формування фінансових потоків, на основі яких реалізуються цілі і завдання логістичних систем.

Наведені функціональні ланки є організаційно пов'язані між собою як елементи однієї логістичної структури або системи. Характер цих зв'язків наведено на рис. 1.

В організаційному плані наведені ланки у складі логістичних систем мають різні ієрархії (рис. 2).

Вищий, або перший рівень ієрархії має керуюча ланка, або управлінський апарат. Ця ланка приймає управлінські рішення і надає їм юридичної сили у вигляді розпорядчих рішень, наказів тощо.

Нижчий, або другий рівень ієрархії може мати інформаційно-аналітична ланка. Саме ця ланка формує різні альтернативи можливих управлінських рішень які стають підставою для прийняття остаточного рішення вищою ланкою системи.

Інші функціональні ланки ієрархії слід віднести до третього рівня управлінської ієрархії, адже вони є виконавчими елементами логістичної системи і виконують завдання складування, транспортування та ін.

Діючи як елементи однієї системи, кожна із ланок функціонує відповідно до її функціонального призначення. Відповідно до функціонального призначення формується організаційна структура кожної ланки.

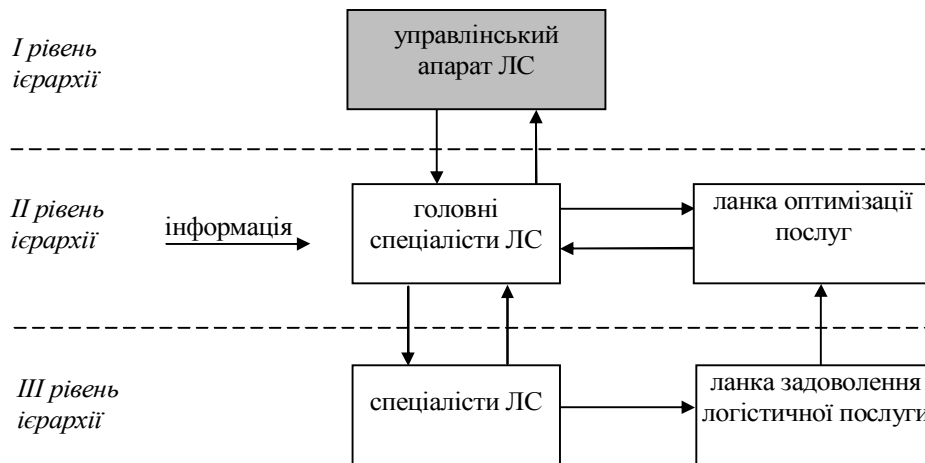

Рис. 2. Організаційна структура ланок логістичної функціональної ланки

Однак загальним для всіх функціональних ланок є наявність в їх організаційній структурі керуючого, керованих та виконавчих елементів, а також прямих і зворотних зв'язків між ними. Останнє дає змогу діяти кожному із функціональних елементів як окрема логістична структура. У цьому випадку діяльності повинні зберігатись всі основні положення логістики.

Відомо, що стан логістики багато в чому визначається бурхливим розвитком і впровадженням в усі сфери інформаційно-комп'ютерних технологій. Реалізація більшості логістичних концепцій і систем була б неможливою без використання швидкодіючих комп'ютерів, локальних обчислювальних мереж, телекомунікаційних систем та інформаційно-програмного забезпечення. Значення інформаційного забезпечення логістичного процесу настільки важливе, що багато фахівців виділяють особливу інформаційну логістику, яка має самостійне значення в бізнесі та управлінні інформаційними потоками і ресурсами. Цю функціональну область логістики часто називають комп'ютерною.

Інформаційна логістика організовує потік даних, що супроводжують матеріальний потік, і є тією істотною ланкою для підприємства, яка пов'язує постачання, виробництво та збут. Вона охоплює управління всіма процесами переміщення і складування реальних товарів на підприємстві, даючи змогу забезпечувати своєчасну доставку цих товарів у необхідних кількостях, комплектації, якості з місця їх виникнення в місце споживання з мінімальними витратами й оптимальними сервісом. Інформація є рушієм логістичної системи і тримає її відкритою – здатною пристосовуватися до нових умов. У зв'язку з цим одним із ключових понять логістики є поняття інформаційного потоку.

У загальному вигляді інформаційний потік є переміщенням у деякому середовищі певного об'єму даних, виражених у структурному вигляді.

Щодо логістики інформаційний потік – це сукупність циркулюючих у логістичній системі та між логістичною системою і зовнішнім середовищем повідомлень, необхідних для контролю і управління за логістичними операціями, зокрема фінансовими потоками.

Водночас слід зауважити, що фінансові потоки, незалежно від того, чи є вони відкритими, завжди супроводжуються інформаційними потоками або, іншими словами, не можуть існувати без інформаційного потоку. Відсутність або недостовірність інформаційного потоку стає джерелом невизначеності фінансового стану елемента та структури взагалом.

Наступною особливістю фінансових потоків є те, що вони функціонують у факторі часу і у зв'язку з незворотністю часу будуть непевно змінювати свої характеристики.

Наприклад, за однакових значень коштів, інвестованих в об'єкт інвестором і повернених позичальником через певний інтервал часу, фінансовий ресурс або капітал матимуть різні приведені вартості через об'єктивно існуючу зміну часу.

Основною метою раціоналізації фінансових потоків логістичних систем є забезпечення необхідної величини фінансових ресурсів у певного суб'єкта логістичної системи в певний час за мінімальної вартості фінансових ресурсів.

Очевидно, що сутність інформаційних та фінансових потоків певною мірою визначається цілями та завданнями кожного із вказаних елементів логістичної інвестиційної структури.

Висновки. Отже, основними критеріями ефективної логістичної структури слід вважати здатність цієї структури вирішувати завдання раціонального використання ресурсів, оптимізації транспортних перевезень та складування.

Нездатність відповідати вказаним критеріям перетворює логістичну систему на систему звичайної дистрибуції.

Враховуючи, що розглянуті інформаційні та фінансові потоки, які діляться за напрямом їх спрямування на вхідні та вихідні, не залишаються сталими в часі, то в логістиці реального інвестування слід враховувати динамічні властивості елементів логістичної системи.

Одним з засобів, які дають змогу врахувати динаміку елементів логістичної системи, може стати адаптивне управління.

1. Крикавський Є. В. *Логістика для економістів: Підручник*. – Львів: Вид-во Нац.ун-ту „Львівська політехніка”, 2004. – 448 с.
2. Васелевський М. та ін. *Економіка логістичних систем: Монграфія / За наук. ред. Є. Крикавського та С. Кубіва*. – Львів: В-во Національного університету „Львівська політехніка”, 2008. – 596 с.
3. *Отчет исследования рынка логистических услуг и складской недвижимости в Украине*. – *Логистическая мастерская В. Маевский*, 2007.
4. *Infrastruktura jak wyglada Polski rynek powierzchni magazynowych/ Top Logistyk*. Luty-Marzec 2009.
5. <http://www.lvivland.com.ua/logist/modules.php?name=Pages&go=page&pid=1>.

УДК: 657.1.011.47:004

Т.І. Свідрик

Національний університет “Львівська політехніка”,
кафедра обліку та аналізу

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ДІАГНОСТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ: ВИБІР ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ФОРМИ

© Свідрик Т.І., 2009

Розглянуто переваги та недоліки організації системи діагностики витрат безпосередньо підприємством та використовувачи послуги спеціалізованої організації. Запропоновано основні критерії порівняльного оцінювання доцільності організації системи діагностування витрат підприємства за двома формами. Сформульовано основні чинники впливу на організацію системи діагностування витрат підприємства.

Advantages and lacks of leadthrough of diagnostics own forces are considered and with bringing in of other organization. The basic criteria of choice of consulting firm which will conduct diagnostics are offered. The formalized description of financial оцінки viability of leadthrough of diagnostics own forces or bringing in to this process of extraneous organization is given.

Постановка проблеми. Система діагностики як складова загальної інформаційної системи підприємства є важливим інструментарієм підтримки управлінських рішень. В умовах динамічної економіки перед підприємствами постає необхідність отримання під час управлінського процесу оперативної інформації, оскільки „ринкова ситуація не має достатнього рівня стабільності для того,